

Mijn stad onze Planeet!

ALLE BEETJES HELPEN, WANT WE ZIJN MET
MEER DAN EEN MILJOEN BRUSSELAARS

Maandblad - Maart 2012 - n° 68

België - Belgique

P.P. - P.B.

B - 010

P202224

- 🕒 **Het Brusselse bodembeleid doet het goed** > p3
ook in het buitenland
- 🕒 **Zoniënwoud** > p6
voorjaarsbloemen
- 🕒 **De antireclamesticker** > p7
respect voor onze rechten

Week zonder pesticiden:
Een leven zonder pesticiden ... het kan!

LEEFMILIEU
BRUSSEL

- BIM -

Kies voor inheemse planten

Zulke planten zijn beter bestand tegen ziekten en beter aangepast aan onze bodem.

GOED NIEUWS VAN DE MAAND: GEEN STROOM- OF GASAFSLUITINGEN DEZE WINTER

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het voortaan tijdens de winter verboden om de elektriciteits- of gastoevoer af te sluiten wegens wanbetaling. De nieuwe regelgeving bepaalt dat er geen effectieve afsluitingen mogen plaatsvinden tijdens de winterperiode van 1 oktober tot en met 31 maart.

PROJECTPROEP VAN DE MAAND: DUURZAME WIJKEN

Neem deel aan de projectoproep 'Duurzame Wijken' en geef uw buurt een nieuw, milieuvriendelijk gezicht. Energiebesparingen, groenere en kindvriendelijkere straten, meer fietsen en minder auto's, een zuiverdere lucht, een biomand om gezonder te eten... het kan allemaal in uw wijk. Vijftien Brusselse wijken zijn dit avontuur al aangegaan. Wilt u hun voorbeeld volgen? Stuur dan uw project in voor 7 mei 2012.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be/duurzamewijken, 02 775 75 75.

BROCHURE VAN DE MAAND: ENERGIEPREMIES 2012

De nieuwe brochure 'Energiepremies en goedkope leningen om uw woning te renoveren - 2012' is beschikbaar. Voor dit jaar werd het budget voor Energiepremies met 50 % opgetrokken en de toekenningsprocedures werden vereenvoudigd. Net als vorig jaar zijn de premies cumuleerbaar met de Renovatiepremies en bepaalde gemeentelijke premies. De federale belastingaftrek werd, uitgezonderd deze voor dakisolatie, afgeschaft.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be/energiepremies, 02 775 75 75.

SUBSIDIE VAN DE MAAND: VOORBEELDGEBOUWEN

Neem deel aan de projectoproep 2012! Sinds 2007 kregen reeds 156 renovatie- en nieuwbouwprojecten de titel van Voorbeeldgebouw. Wat maakt deze projecten zo speciaal? Ze verbruiken nagenoeg geen energie en werden gerealiseerd met ecologische materialen. Ze konden bovendien rekenen op een gewestelijke steun van 100 euro per m² en tal van andere premies en fiscale voordelen. Kandidaturen kunnen worden ingediend tot 28 juni 2012.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be/voorbeeldgebouwen, 02 775 75 75.

Mijn stad onze planeet

Maandelijks publicatie (verschijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus) - Leefmilieu Brussel - Gulledele 100 - 1200 Brussel - Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieubrussel.be - www.leefmilieubrussel.be V.U. : J.-P. Hannequart **HERLEZINGCOMITÉ** : Mathieu Molitor, Florence Didion, Louis Grippa, Isabelle Degraeve, Rik De Laet. **REDACTIE** : Mathieu Molitor - Vertaling : Maarten Geerts. **PRODUCTIE** : www.4sales.be © **IBGE-BIM** - Gedrukt op gerecycleerd papier. Sommige teksten in deze publicatie hebben tot doel de wettelijke bepalingen toe te lichten. Om de ware juridische toedracht van deze teksten te kennen, verwijzen we u naar de teksten van het Belgisch Staatsblad.

WEDSTRIJD VAN DE MAAND: DOE MEE AAN 'EEN UITDAGING VOOR UW TELLER' EN WIN PRACHTIGE CADEAUS!

Van 15 januari tot 30 april 2012 organiseert de Energie-Uitdaging een energiebesparingswedstrijd. Het gezin dat uiteindelijk de meeste energie bespaart, wint

een plooi fiets of een elektrische fiets. Er zijn ook ecocheques, twee Cambio-abonnementen en wattmeters te winnen. Om deel te nemen moet u een recente regularisatiefactuur (van 2010 of 2011) van uw huidige woning indienen en een foto van de tellerstand in de week van 25 tot 30 april 2012.

Meer info en inschrijvingen:

www.energie-uitdaging.be/wedstrijd,
0800 85 301.

AWARD VAN DE MAAND: ZEVENDE EDITIE VAN DE BELGISCHE ENERGIE- EN MILIEUPRIJS

U hebt een milieuvriendelijk of energiebesparend project? Dan kunt u zich tot 3 april 2012 gratis inschrijven om een van de 13 trofeeën in de wacht te slepen die op 5 juni tijdens een prestigieuze ceremonie in Tour & Taxis worden uitgereikt.

Meer info en inschrijvingen: www.eeward.be,
nathalie.nicosia@reference-media.be,
04 221 58 68.

Het Brussels **BODEM**BELEID doet het goed, ook in het **BUITENLAND**

Hoewel het vaak onopgemerkt blijft, treft bodemverontreiniging ons allemaal. Zo kan een vervuilde bodem zware gevolgen hebben voor de waarde van onze eigendom, maar ook voor onze gezondheid. Het bodembeleid, dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest al sinds 2004 voert, doet het goed en krijgt ook steeds meer erkenning. Eerst kopieerde het Waals Gewest ons beleid en nu doen ook andere landen een beroep op de expertise van Leefmilieu Brussel. Maar hoe kunnen wij nagaan of onze grond vervuild is of vermijden dat we de bodem vervuilen?

Vast afval dat op illegale stortplaatsen belandt, brengt de natuur, de bodem en het grondwater ernstige schade toe.

Bodemvervuiling in Brussel kan zowel het gevolg zijn van activiteiten van bedrijven (de Brusselse regelgeving viseert vooral de bedrijven-vervuilers) als van onze dagelijkse gewoonten. Ieder van ons kan verantwoordelijk zijn voor bodemverontreiniging, ook al zijn we er ons, in het merendeel van de gevallen, niet van bewust. Verschillende stoffen, installaties en handelingen kunnen oorzaak zijn van bodemvervuiling: een stookolietank, onderhoudsmiddelen, gevaarlijke producten zoals onkruidverdelgers en meststoffen, koolwaterstoffen, solventen, terpentijnolie, de restjes in potten verf en vernis, insecticiden, pesticiden...

Doeltreffende Brusselse maatregelen

Leefmilieu Brussel heeft een wettelijke procedure en tal van tools in het leven geroepen om te zorgen voor de bodemkwaliteit in de hoofdstad: een adequate wetgeving, een inventaris van potentieel vervuilde bodems, identificatie en behandeling, saneringsoplossingen, premies en fondsen, enz. Om te weten of een bodem vervuild is of niet, moet een erkende expert een bodemattest opstellen. Dat document is trouwens nodig bij de verkoop van terreinen die in de inventaris zijn opgenomen, bij de opstart, overdracht of stopzetting van een risicoactiviteit, bij een incident dat de bodem kan verontreinigen en bij de toevallige ontdekking van vervuiling tijdens bodemwerken.

Bodemexpertise als exportproduct

Dankzij zijn ervaring en de ontwikkeling van enkele doeltreffende tools is Leefmilieu Brussel betrokken bij tal van buitenlandse projecten, zoals in het Canadese Québec. In het kader van de vraag naar technische samenwerking van de Europese Commissie, is een vertegenwoordiger van Leefmilieu Brussel naar Marokko gegaan om

HOE KUNT U, IN UW DAGELIJKSE ACTIVITEITEN, BODEMVERONTREINIGING VOORKOMEN?

- Gebruik zo weinig mogelijk onderhoudsproduct (vaatwasproduct, schoonmaakmiddel, wasproduct, ...) en kies voor de minst vervuulende.
- Verzamel uw batterijtjes en resten van giftige of gevaarlijke producten en breng ze naar het containerpark of de desbetreffende inzamelpunten. Gooi ze nooit in de vuilniszak, de gootsteen, het toilet, de riolering of de natuur.
- Gebruik nooit chemische producten of assen (van de barbecue bijvoorbeeld) in uw tuin of moestuin.

BRUSSELS GREENFIELDS

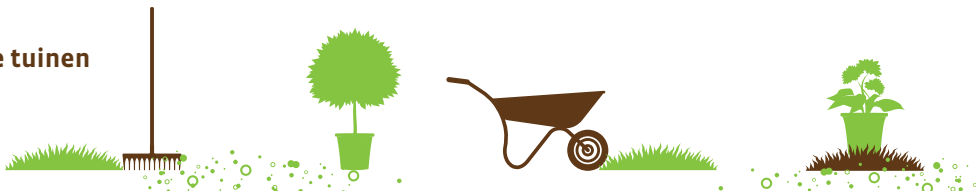

Het project Brussels Greenfields verleent steun aan bedrijven die zich op verontreinigde terreinen in de kanaalzone willen vestigen, door hiervan de saneringskosten van het terrein te financieren. Sinds 2009 selecteerde Brussels Greenfields acht projecten, goed voor een totaalbedrag van 3 582 804 euro. De economische activiteiten die voortkomen uit deze projecten, zullen rechtstreeks en onrechtstreeks 2 200 jobs creëren. Dankzij de tweede projectoproep, die nog loopt tot 28 juni 2013 en waarvan de eerste laureaten al bekend zijn, zal binnenkort meer dan 94 982 m² bodemoppervlakte gesaneerd zijn.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be/brusselsgreenfields

er de lokale verantwoordelijken te helpen bij de uitwerking van een wet voor de bescherming en de sanering van bodems. Leefmilieu Brussel ontving ook een delegatie van tien Deense politici en ambtenaren en gaf hen uitleg bij de Brusselse wetgeving inzake bodemverontreiniging. Vertegenwoordigers van het Chinese agentschap voor leefmilieu hebben Leefmilieu Brussel bezocht om te zien hoe wij onze vervuilde Brusselse bodems beheren.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be/bodem

De week **ZONDER PESTICIDEN**: oproep

Een leven zonder pesticiden is perfect mogelijk. Van 20 tot 30 maart 2012 wordt in Brussel en Wallonië, maar ook in heel wat landen, de 'Week zonder pesticiden' georganiseerd. Gedurende deze tien dagen kan men meer te weten komen over pesticiden, over de gevaren die ermee gepaard gaan en kan men kennismaken met alternatieven. De vzw Natagora organiseert activiteiten die aantonen dat er wel degelijk alternatieven voor pesticiden bestaan. Iedereen kan deelnemen aan deze activiteiten. Men kan ook zelf soortgelijke activiteiten voorstellen.

25 tot 75 % van de pesticiden verdwijnt in de grond zonder de planten te behandelen.

Het woord pesticide betekent letterlijk 'doder van onkruid of ongedierte'. Pesticiden zijn chemische stoffen die op grote schaal gebruikt worden tegen ongedierte, onkruid en soorten die gewassen vernietigen. Herbiciden, insecticiden en fungiciden zijn voorbeelden van pesticiden om onkruid, insecten en schimmels te doden. In de landbouwsector zijn pesticiden beter bekend als fytosanitaire producten.

Pesticiden: niet zonder risico voor mens en milieu

Pesticiden bestrijden niet alleen de soorten waartegen ze gebruikt worden. Ze kunnen ook nuttige natuurlijke vijanden doden, zoals bijen, lieveheersbeestjes, zweefvliegen, gaasvliegen, andere insecten en mijtachtigen. Bovendien kunnen ze ook onze gezondheid schaden. Vooral kinderen zijn kwetsbaar. We komen in contact met deze chemische stoffen via onze huid, ogen of mond, of we ademen ze in. En dat kan leiden tot aandoeningen aan de huid, de spijsvertering, de ogen, de zenuwen...

Bij veelvuldig gebruik kunnen 'schadelijke soorten' weerstand tegen pesticiden opbouwen. Na verloop van tijd passen ze zich aan die giftige producten aan. Pesticiden worden dan onbruikbaar, maar blijven wel schadelijk voor het milieu. Via regenwater vervuilen ze de bodem, het oppervlaktewater, waterlopen en het grondwater. Daarnaast vraagt de productie van pesticiden veel energie. De verpakking is bovendien gevaarlijk afval, dat moeilijk en duur om te vernietigen is. Kortom, pesticiden verarmen de biodiversiteit, vergroten de berg gevaarlijk afval en zijn gevaarlijk voor de gebruikers die de stoffen kunnen inademen of per ongeluk kunnen inslikken.

Een week lang informatie verzamelen en uitwisselen

Voor de vijfde opeenvolgende keer in Wallonië en voor het eerst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaan mannen en vrouwen de discussie aan over een toekomst zonder pesticiden. De 'Week zonder pesticiden' startte in Frankrijk, maar gaat nu ook door in Nederland, Italië en andere Europese landen. Het principe is eenvoudig: mensen samenbrengen die informatie en praktische tips kunnen uitwisselen. Bijvoorbeeld uitbaters van een tuinierswinkel, landbouwers, verenigingen, tuinbouwcentra, parken, gemeenten of particulieren. Evenals deelnemers die op zoek zijn naar informatie en voorbeelden, of die gewoon op zoek zijn naar milieuvriendelijke activiteiten.

Iedereen doet mee!

In 2011 omvatte de 'Week zonder pesticiden' meer dan 120 info- en sensibiliseringsacties in België. Ook dit jaar doet de Week (onder leiding van de vzw's Adalia en Natagora) een beroep op alle talenten, profielen en vaardigheden: gemotiveerde particulieren, scholen, verenigingen, zaakvoerders van een kmo, tuiniers en beheerders van een publieke of private groene ruimte. De Week nodigt alle geïnteresseerden uit om een activiteit op te

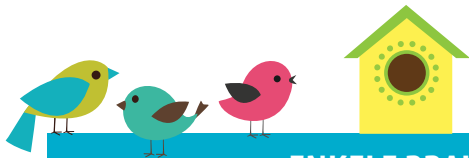
tot ACTIES EN ALTERNATIEVEN

zetten, zoals een pedagogische actie, een filmvoorstelling, een debat, een bezoek aan een site of een tuin, een demonstratie, opendeurdagen, een spektakel, een tentoonstelling of een terreinactiviteit...

Het kan ook zonder pesticiden

Gelukkig bestaan er ook natuurlijke bestrijdingsmiddelen. Leefmilieu Brussel beheert de groene ruimten in Brussel al jaren op een ecologisch verantwoorde manier en zonder pesticiden. Ook in onze tuin, op ons balkon en op ons terras kunnen we zonder pesticiden. De biodiversiteit zal er wel bij varen. Hieronder enkele praktische tips.

Meer info: Wilt u actief deelnemen aan dit project? Voor algemene info, contacteer Natagora door een mail te sturen naar info@natagora.be of door te bellen naar 02 893 09 29. U kunt rekenen op hun hulp en logistieke steun. Een activiteit voorstellen of inschrijven, kan op www.weekzonderpesticiden.be.

ENKELE PRAKTISCHE TIPS OM DE BIODIVERSITEIT TE VERBETEREN EN HET GEBRUIK VAN PESTICIDEN ACHTERWEGE TE LATEN

Zorg voor variatie in uw aanplantingen

Met een grote variëteit aan kruiden en planten vermindert u het risico op ziektes. Al die soorten worden immers niet door dezelfde parasiet aangevallen.

Plant bodembedekkers

U kunt onkruid voorkomen door bodembedekkers, zoals bepaalde geraniums of maagdenpalm, te planten. Zo creëert u een dik groen en blauw tapijt.

Huiver niet van onkruid

Zelfs al wilt u het aantal ongewenste planten in uw moestuin of bloemenperk intomen, laat ze dan toch gedijen op andere plaatsen in uw tuin. Sommige planten zijn zelfs eetbaar, zoals paardenbloemen in de lente.

Verwijder ongewenste planten zonder producten

Kleine bloemenperken, paden en moestuinen wiedt u best met een kleine schop. Dat is vaak veel efficiënter.

Snoei indien nodig

Snoei de delen weg van een plant die aangetast zijn door bladluizen, schimmels of zwammen.

© Natagora-Nature au Jardin

Zonder pesticiden laten we voldoende ruimte voor spontane natuur.

Aanvaard 'storende' insecten

Tal van insecten en spinnen worden als onaangenaam ervaren. Maar vergeet niet dat ze deel uitmaken van de biodiversiteit, dat ze een belangrijke rol spelen in het bestuivingsproces en dat ze voedsel vormen voor de vogels.

Vallen of barrières voor muggen en slakken

U kunt slakken op verschillende manieren weren of vangen. Met een goot vol water, in twee gesneden plastic flessen, fijngestampte eierschalen op de grond; of met planken en geperste halve citrusvruchten (naaktslakken kruipen eronder en kunnen zo makkelijk verwijderd worden)... Tegen muggen kunt u speciale netten met fijne mazen gebruiken om

te vermijden dat vogels erin vast komen te zitten.

Trek insectenetters aan

Tal van vogels en kleine zoogdieren zijn efficiënte insectenetters. Ze houden van tuinen met veel verschillende bomen en struiken of, in het geval van sommige soorten, met veel hopen en nestkastjes.

Aanvaard insecten die parasieten eten

Lieveheersbeestjes, wespen, wilde bijen en zweefvliegen zijn verzot op bladluizen en andere parasieten. Oorwormen eten larven, insecteneieren, bladluizen en kleine rode spinnetjes.

Kies voor planten die 'vervelende' soorten bestrijden

Bepaalde planten, zoals lavendel, wormkruid, Oost-Indische kers en afrikaantje, hebben vaak een sterke geur die 'vervelende' soorten op afstand houdt of ze net aantrekt en ze zo van andere planten weghoudt.

Gebruik zelfgemaakte middeltjes op basis van planten

zoals geweeekte groenten (brandnetel, paardenstaart, wormkruid...).

Info : www.leefmilieubrussel.be, 02 775 75 75
of www.natagora.be/pesticide (FR).

VOORJAARSBLOEMEN in het bos

Het is lente. De natuur leeft opnieuw op, het weer wordt zachter, de sneeuw smelt, de planten krijgen knopjes en gaan in bloei... Bepaalde dieren ontwaken uit hun winterslaap, andere keren terug van hun wintertrek. Kortom, het ideale moment om planten en bloemen te bewonderen tijdens een wandeling in het Zoniënwoud. Reden te meer om het 'huisreglement' van deze groene parel nog eens op te frissen.

© Machteid Gryseels

Een tapijt van bosanemonen ziet u alleen in de lente in het Zoniënwoud of in enkele andere gewestelijke bossen, zoals het Poelbos en het Ter Kamerenbos.

Eindelijk ontwaakt het bos uit deze ijskoude winter. De vogels zingen luidkeels, ze beantwoorden elkaars lokroep, ze bakenen hun territorium af, ze gaan op zoek naar vrouwtjes... Het gonst van de activiteit! De meeste bomen hebben nochtans nog geen bladeren. Met wat moeite verschijnen hier en daar de eerste knopjes aan de bomen. Later op het jaar zullen de bomenrijen tijdens snikhete zomerdagen voor de nodige schaduw en verkoeling zorgen, maar ze verhinderen echter ook dat direct zonlicht tot de bodem kan doordringen. Tal van planten hebben het zonlicht nochtans nodig om te groeien. Sommige soorten zijn zeer goed afgestemd op de bloei van de bomen: ze groeien, bloeien, dragen vruchten, produceren zaden en verwelken vrij snel door ten volle te profiteren van de eerste voorjaarszon.

© Machteid Gryseels

De **gevlekte aronskelk** laat zich als eerste zien. Deze bloem heeft hartvormige bladeren en een vreemde bloem met doordringende geur die insecten aantrekt voor de bestuiving. Ze

verwelkt enorm snel en laat aan het einde van de lente enkel nog rode vruchten achter. Let op: deze plant is giftig voor de mens.

© Arnout Vanderhaeghen

Als de weersomstandigheden meezitten, bloeit het **gewoon speenkruid** massaal vanaf midden

februari. Deze plant, met kleine ronde blinkende blaadjes en mooie gele stervormige bloempjes, verdwijnt eind april.

© Arnout Vanderhaeghen

Eind maart is het de beurt aan de **bosanemonen**. Met hun kleine witte bloempjes en uitgesneden

blaadjes vormen ze vaak een spectaculair tapijt, dat eind april verdwijnt.

© Leeftilleu Brussel

Eind maart duikt ook de **klaverzuring** op met zijn kleine discrete witachtige bloemen waarvan de bladeren doen denken aan die van het klaverblad.

Wandelaars

Natuurreservaten, bosreservaten en beschermde zones zijn kwetsbare gebieden. Ze vragen het uiterste respect van de wandelaars. Ga niet wandelen in afgesloten zones en/of gebieden die gesloten zijn voor het publiek, en blijf altijd op paden in de beschermde zones die wel toegankelijk zijn.

Met de hond

Baasjes moeten hun hond aan de leiband houden. Op plaatsen waar honden wel los mogen lopen, moeten de eigenaars op elk moment hun hond onder controle houden. In geen enkel geval mogen honden de waterpoelen in het bos induiken.

Fietsers

Gebruik enkel de afgebakende fietspaden. Zo beschadigt u de fragiele bodem en de flora van het bos niet. Let op uw snelheid zodat u de andere bosgebruikers niet in gevaar brengt.

BEWONDER DE NATUUR, BESCHADIG ZE NIET

Om deze bloemenpracht, en de bodem die ze beschermt, te respecteren en om iedereen de kans te geven de bloemen te bewonderen, moet u enkele eenvoudige regels naleven als u het bos intrekt. Zo kunt u met respect voor de natuur ten volle van uw vrije tijd genieten.

- 🌸 Blijf op de paden
- 🌸 Maak geen lawaai
- 🌸 Pluk geen wilde bloemen, bessen of paddenstoelen
- 🌸 Beschadig de bomen niet
- 🌸 Stoor de dieren niet
- 🌸 Steek geen vuurtje of een barbecue aan
- 🌸 Beschadig het bosmeubilair niet
- 🌸 Laat uw afval niet achter
- 🌸 Volg de signalisatie in het bos, hou u aan de geldende regels en luister naar de goede raad van de boswachters.

Brievenbussen: RESPECTEER ons RECHT op minder afval

Bent u het beu dat uw brievenbus uitpuilt van de reclame en de gratis blaadjes? Dankzij de antireclamesticker kunt u uw hoeveelheid papierafval met minstens 10 kg per persoon per jaar verminderen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest biedt u die sticker gratis aan. Houdt de verdeler geen rekening met uw keuze, dan riskeert hij een administratieve boete. 't Is maar dat u het weet.

Weiger reclame die u toch niet leest. Zo vermijdt u verspilling van grondstoffen en de productie en verwerking van afval.

Met bijna 250 kg per inwoner per jaar gooien we te veel papier en karton weg. In Brussel stoppen gezinnen jaarlijks 43 000 ton papier en karton in de gele zak. Naar schatting is 9 000 ton daarvan reclame en gratis nieuwsbladen. Beeld u die berg nutteloos weggegooid papier in: met een antireclamesticker op uw brievenbus kunt u tot vijf gele zakken per persoon per jaar vermijden.

Bestel de antireclamesticker via
Info-Leefmilieu: 02 775 75 75 of
info@leefmilieubrussel.be.

De sticker biedt u twee mogelijkheden: ofwel aanvaardt u alleen gratis nieuwsbladen (huis-aan-huisbladen met reclame maar ook artikels), ofwel wilt u geen reclame en ook geen gratis nieuwsbladen. Let op, officiële informatie – zoals het gemeenteblad – wordt niet als gratis nieuwsblad beschouwd en zal u dus blijven ontvangen. Ook reclame op naam blijft aankomen.

Klacht indienen: een kwestie van respect

Wat als de antireclamesticker niet gerespecteerd wordt? De sticker heeft wettelijke waarde: als de verdelers de sticker niet respecteren, kunt u klacht indienen door online een formulier in te vullen of door naar Leefmilieu Brussel te schrijven. Het is zeker nuttig, want door het aantal ingediende klachten over dezelfde reclame of dezelfde verdeler, kunnen we het misbruik objectiever evalueren. Als Leefmilieu Brussel voldoende klachten tegen dezelfde organisatie optekent, dan krijgt die organisatie eerst een verwittiging en daarna een administratieve boete als ze haar aanpak niet bijstuurt. Het is een manier om onze keuzes en onze rechten te doen respecteren.

KLACHT INDIENEN

Vul online het formulier in op www.leefmilieubrussel.be/stopreclame.

Schrijf naar Leefmilieu Brussel – Afdeling Milieupolitie en Bodem, Gulledele 100, 1200 Brussel, of bel 02 775 75 75.

Verminder de berg papierafval

Tegen 2012 wil het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de huishoudelijke papierverspilling met 3 kg per jaar per inwoner verminderen. Tegen 2020 moet er zelfs 7 kg per jaar per inwoner minder zijn. De antireclamesticker is alvast een concreet hulpmiddel om deze doelstelling te bereiken, maar het is uiteraard niet de enige maatregel om papierafval te beperken. Door middel van volgende ingrepen kan elke Brusselaar op een jaar tijd 21 kg papierafval vermijden:

DRUK ENKEL AF WAT U ECHT NODIG HEBT

- archiveer digitaal;
- communiceer elektronisch;
- gebruik gerecycleerd papier;
- hergebruik oud papier;
- druk per A4 twee pagina's af;
- sorteert uw papier;
- zeg papieren (telefoon)gidsen op: www.1207.be/paperoptout;
- kies voor elektronische abonnementen...

Meer tips om afval te verminderen op www.leefmilieubrussel.be/minderafval

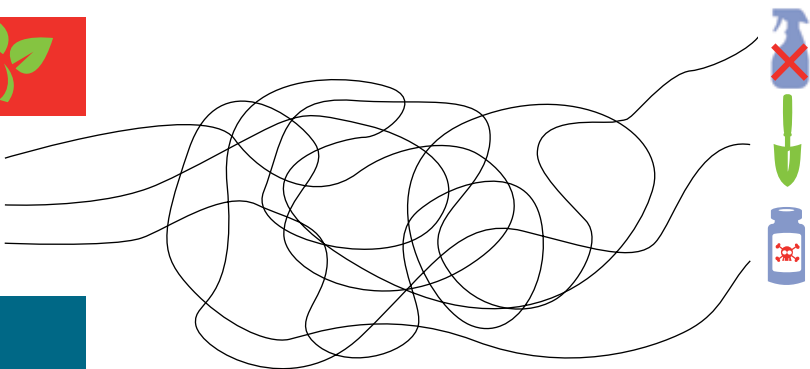
EEN LEVEN ZONDER PESTICIDEN

Via welke weg vermijd je pesticiden?

Antwoord: C: het is efficiënter en milieuvriendelijker om onkruid met de hand te verwijderen.

A
B
C

PROJECTOPROEP: HET LEEFMILIEU IN MIJN SCHOOL

Energie, afvalvermindering, geluid, duurzame voeding... Er bestaan zo veel milieueducatieve thema's voor scholen. Wilt u ze in de praktijk brengen? Dankzij Leefmilieu Brussel kunt u rekenen op financiële steun tot 1 250 euro en begeleiding door een NME-adviseur (Natuur- en Milieu Educatie). **Hoe deelnemen?** Dien vóór 9 april 2012 een project in voor

het schooljaar 2012-2013. Het inschrijvingsformulier vindt u op www.leefmilieubrussel.be/scholen.

Meer info: Leefmilieu Brussel organiseert een infovergadering op 19 maart van 12.30 tot 14.00 uur. Plaats: Gulledele 100, 1200 Brussel. Inschrijven is verplicht en kan door een e-mail te sturen naar rke@ibgebim.be of door te bellen naar vzw Coren: 02 640 53 23.

22 MAART 2012: KRANIG WATER

Tijdens de Wereldwaterdag op 22 maart stelt 'Jongeren keren het klimaat' voor om een dag lang enkel kraantjeswater te drinken en zo drankverpakingsafval te vermijden. Hopelijk zet u de actie ook na 22 maart verder... Tijdens de actie worden de voordelen van kraantjeswater nog eens in de verf

gezet: gezond, energiebewust, goedkoop en ook afvalarm. Er is aandacht voor de milieu-impact van verpakkingen, met name de productie van CO₂, het transport en het verbruik van natuurlijke grondstoffen.

Meer info: www.jongerenkerenklimaat.be, 02 890 08 08.

AGENDA

Om dit tijdschrift elke maand gratis te ontvangen: 02 775 75 75, abonnement@leefmilieubrussel.be of www.leefmilieubrussel.be/abonnement.

18/03 – BEZOEK MET GIDS WATER EN SALAMANDERS

Een themabezoek met gids aan het Scheutbos in Molenbeek. Een initiatief van De vrienden van het Scheutbos, CNB en Natagora.

Plaats van afspraak: om 10.00 uur aan het chalet van de parkwachters, op het einde van de Scheutbosstraat (niet de Scheutboslaan). De straat geeft uit op de Mettwielaan, tegenover de Machtenslaan. Bus 86 (eindhalte) en 49 (halte Machtens). De rondleiding duurt tot 12.30 uur. Meer info: leveque.jean@hotmail.com, 0496 53 07 68.

21 EN 25/03 – TUINIËREN PRAKTIJKCURSUS BIOLOGISCH TUINIËREN

Leer en test de beginselen van biotuinieren: de theoretische en technische basisbeginselen worden al doende toegelicht in de moestuin; pas ze daarna zelf toe en experimenteer in de collectieve tuinen van de Hoeve.

Plaats van afspraak: de Hoeve van Ukkel – Vronerodepark, Oude Molenstraat 93, 1180 Ukkel. Op 21 maart van 13.30 tot 16.00 – op 25 maart van 10.00 tot 12.30 uur. Gratis toegang, inschrij-

ven is niet nodig. www.tournesol-zonnebloem.be, 02 675 37 30 (tussen 15.00 en 17.00 uur).

25/03 – UITSTAP VOGELS IN DE VOGELZANG (BRUSSEL)

Observeer de terugkeer van de eerste trekvogels. Plaats van afspraak: om 9.00 uur aan de ingang van het kerkhof van Anderlecht in de Sint-Janskruiddaan. De uitstap duurt tot 12.00 uur. Meer info: ccnvogelzangcbn@gmail.com, 02 640 19 24.

01/04 – BEZOEK ZONDAGOGHTEND OP DE BOERDERIJ

We nodigen u en uw familie uit op de boerderij. U kunt er de dieren bewonderen, de moestuin bezoeken...

Plaats van afspraak: om 10.00 uur aan de Hoeve van Ukkel – Vronerodepark, Oude Molenstraat 93, 1180 Ukkel. Het bezoek duurt tot 12.00 uur. Inschrijven is niet nodig. www.tournesol-zonnebloem.be, 02 675 37 30 (tussen 15.00 en 17.00 uur).

07/04 – UITSTAP HET POELBOS EN DE MOERASSEN VAN JETTE (BRUSSEL)

Leefmilieu Brussel, Natagora en CEBO nemen u mee op ontdekkingsstocht in de twee gewestelijke natuurreservaten. Het Poelbos is een oude steengroeve, die in de 17de eeuw herbebest werd. Er zijn verschillende bronnen die een visvijver en de nabijgelegen moerassen van Jette van water voorzien.

Plaats van afspraak: om 14.00 uur aan de ingang van het Poelbosreservaat, Laarbeeklaan 112 in Jette, tegenover de halte UZ Brussel, de eindhalte van bussen 13, 14 en 53. Het bezoek duurt tot 16.30 uur. Honden zijn niet toegelaten. Neem laarzen of waterdichte schoenen mee. Meer info: jean.rommes@natagora.be, 02 893 09 91.

Voor al uw vragen :

INFO

02 775 75 75
www.leefmilieubrussel.be